

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen ändras för att komplettera genomförandet av direktivet om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område, så att vissa ordalydelser i lagen kompletteras och preciseras i fråga om bedömningen av havsvattnets tillstånd, fastställandet av en god miljöstatus, miljömålen och övervakningsprogrammen gällande havets tillstånd.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
MOTIVERING	3
1 Bakgrund och beredning	3
2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll	3
3 Nuläge och bedömning av nuläget	3
4 Förslagen och deras konsekvenser	4
5 Remissvar	5
6 Bestämmelser på lägre nivå än lag	5
7 Ikraftträdande	5
8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning	5
LAGFÖRSLAG	7
Lag om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen	7
BILAGOR	9
PARALLELLTEXT	9
Lag om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen	9
FÖRORDNINGSUTKAST	11
Statsrådets förordning om ändring av statsrådets förordning om havsvårdsförvaltningen	11

MOTIVERING

1 Bakgrund och beredning

Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/56/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på havsmiljöpolitikens område, nedan *ramdirektivet om en marin strategi*, antogs den 17 juni 2008. Direktivet har genomförts i Finland genom lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004, nedan *vatten- och havsvårdslagen*), och genom statsrådets förordning om havsvårdsförvaltningen (980/2011, nedan *havsvårdsförordningen*).

Europeiska kommissionen lämnade 2015 en förfrågan till Finland som gällde genomförandet av ramedirektivet om en marin strategi. I förfrågan lyfte kommissionen fram några bestämmelser i ramedirektivet som enligt kommissionens tolkning inte hade införlivats i Finlands lagstiftning eller vars införlivande i lagstiftningen hade varit bristfällig. I sitt genmåle förband sig Finland att komplettera och precisera den nationella lagstiftningen till vissa delar. Dessa kompletteringar och preciseringar i lagstiftningen trädde i kraft år 2017.

Efter det har Finland den 11 oktober 2019 tagit emot en formell underrättelse från Europeiska kommissionen, där kommissionen har tagit upp några nya preciseringsbehov i fråga om Finlands nationella lagstiftning. Dessutom ansåg kommissionen att de ändringar som Finland gjorde 2017 till vissa delar inte var tillräckliga. Kommissionens anmärkningar gäller bestämmelserna om bedömningen av havsvattnets tillstånd, fastställandet av en god miljöstatus, miljömålen, övervakningsprogrammen gällande havets tillstånd och det internationella samarbetet i fråga om havsvården. Anmärkningarna är tekniska till sin natur.

Denna regeringsproposition gäller de lagtekniska preciseringar som ska göras i vatten- och havsvårdslagen för att komplettera genomförandet av ramedirektivet om en marin strategi. Med anledning av kommissionens underrättelse görs utöver ändringarna i lagen även preciseringar i statsrådets förordning om havsvårdsförvaltningen till behövliga delar.

2 EU-rättsaktens målsättning och huvudsakliga innehåll

Genom ramedirektivet om en marin strategi fastställs det en ram för de åtgärder som behövs för att uppnå eller upprätthålla en god miljöstatus i den marina miljön senast 2020. Ramedirektivet om en marin strategi förpliktar medlemsstaterna att utarbeta sådana nationella marina strategier för sina marina regioner som i Finland kallas havsförvaltningsplaner. En havsförvaltningsplan består av tre delar, av vilka den första innehåller definitioner av en god miljöstatus i den marina miljön, en bedömning av den marina miljös tillstånd samt miljömålen och indikatorer i anslutning till dem. Den andra delen av havsförvaltningsplanen består av upprättandet av ett övervakningsprogram, och den tredje delen består av upprättandet av ett åtgärdsprogram i syfte att uppnå målen vad gäller miljö och tillstånd. De olika delarna av en havsförvaltningsplan justeras vart sjätte år och rapporteras till Europeiska kommissionen vid de tidpunkter som fastställs i direktivet.

I direktivet betonas vikten av internationellt samarbete i varje marin region både mellan EU-medlemsstater och tillsammans med tredjeländer. Vid genomförandet av direktivet bör så långt möjligt befintliga strukturer, t.ex. regionala avtal om marint skydd, utnyttjas.

3 Nuläge och bedömning av nuläget

Ramedirektivet om en marin strategi genomfördes i Finland genom en ändring av lagen om vattenvårdsförvaltningen (1299/2004). Lagens rubrik ändrades och till lagen fogades ett nytt 4 a

kap. om havsvårdsförvaltningen (272/2011). Ändringarna trädde i kraft den 1 april 2011. Med stöd av lagen utfärdades dessutom en förordning av statsrådet om havsvårdsförvaltningen (980/2011), som trädde i kraft den 1 september 2011.

En del av bestämmelserna i vatten- och havsvårdslagen och havsvårdsförordningen fick bli mer allmänna än direktivets, eftersom det inte ansågs ändamålsenligt att upprepa innehållet i den ursprungliga bestämmelsen i den nationella bestämmelsen. På basis av Europeiska kommissionens förfrågan år 2015 och den formella underrättelsen år 2019 bör de nationella bestämmelserna dock preciseras. Utöver att bestämmelserna i vatten- och havsvårdslagen preciseras är avsikten att också havsvårdsförordningen ska preciseras till behövliga delar.

Det bör noteras att man vid utarbetandet av Finlands nationella havsförvaltningsplaner utöver på den nationella lagstiftningen även har stött sig på ramdirektivet om en marin strategi och på de rekommendationsdokument och övriga handlingar som utarbetats i anslutning till den. Så har man även gjort i fråga om de bestämmelser i direktivet som kommissionen hänvisat till i sin underrättelse till Finland. De lagstiftningstekniska brister som kommissionen uppdagat anses således inte ha lett till ett bristfälligt genomförande av direktivet inom det praktiska havsvårdsarbetet.

4 Förslagen och deras konsekvenser

Det föreslås att vatten- och havsvårdslagen ändras på ett sådant sätt att nödvändiga preciseringar görs i lagen i syfte att komplettera genomförandet av ramdirektivet om en marin strategi. Vissa ordalydelser i lagen kompletteras och preciseras i fråga om bedömningen av havsvattnets tillstånd, fastställandet av en god miljöstatus, miljömålen och övervakningsprogrammen gällande havets tillstånd.

Det föreslås i propositionen att 26 c, 26 d och 26 h § i vatten- och havsvårdslagen ändras. Ändringarna gäller bedömningen av havsvattnen enligt artikel 8, fastställande av god miljöstatus enligt artikel 9 och övervakningsprogram enligt artikel 11 i ramdirektivet om en marin strategi.

Enligt förslaget preciseras i vatten- och havsvårdslagen 26 c §, som gäller en inledande bedömning av den marina miljöns tillstånd och fastställande av vad som avses med en god miljöstatus i fråga om de faktorer som ska beaktas vid den inledande bedömningen. Till 26 c § 1 mom. 1 punkten fogas utöver havsvattnets grundläggande egenskaper och förhållanden ett omnämnande av en analys av det rådande tillståndet. I fråga om de viktigaste belastningarna i 1 mom. 2 punkten preciseras att belastningarna också omfattar kvalitativa och kvantitativa kombinationer av dem. Ordalydelsen i punkten preciseras dessutom så, att mänskliga aktiviteter nämns i samband med belastningar på den marina miljöns tillstånd.

Bestämmelserna i 26 d § om havsvårdens miljömål preciseras i fråga om de faktorer som ska beaktas vid uppställandet av miljömålen och fastställandet av de egenskaper som beskriver dessa samt vid fastställandet av belastningar och påverkan. Utöver gränsöverskridande inverkan införs i 2 mom. också gränsöverskridande egenskaper. Dessutom fogas till 26 h § som gäller havsförvaltningsplanens övervakningsprogram ett preciserande omnämnande om att övervakningsprogrammen utarbetas på basis av den inledande bedömning av den marina miljöns tillstånd som uppgjorts enligt 26 c §.

Förslagen har karaktären av lagtekniska preciseringar och påverkar inte det praktiska havsvårdsarbetet.

5 Remissvar

Utkastet till regeringens proposition var på remiss i tjänsten Utlåtande.fi 3.4.–11.5.2020. Yttrande om propositionen begärdes av följande instanser: jord- och skogsbruksministeriet, kommunikationsministeriet, justitieministeriet, utrikesministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, arbets- och näringsministeriet, statsrådets kansli, regionförvaltningsverken, närings-, trafik- och miljöcentralerna, Finlands miljöcentral, Naturresursinstitutet, Forststyrelsens naturtjänster, Trafikledsverket, Transport- och kommunikationsverket Traficom, Institutet för hälsa och välfärd THL, Livsmedelsverket, Finlands Kommunförbund, Finlands näringsliv EK, Centralförbundet för Fiskerihushållning rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf, Finlands naturskyddsförbund rf, WWF Finland, Luonto-Liitto ry, Natur och Miljö r.f. och Birdlife Finland rf.

Det kom in sammanlagt 10 utlåtanden om utkastet av följande instanser: kommunikationsministeriet, utrikesministeriet, inrikesministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, Naturresursinstitutet, Forststyrelsens naturtjänster, Transport- och kommunikationsverket Traficom, Centralförbundet för Fiskerihushållning rf, Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter MTK rf och Finlands naturskyddsförbund rf.

De föreslagna ändringarna ansågs i utlåtandena vara värda att understödja eller också hade man inget att anmärka i fråga om dem. Endast Forststyrelsen föreslog i sitt utlåtande att till 26 c § 1 mom. 2 punkten skulle fogas ett omnämnande av att de rådande belastningarna innefattar mänskliga aktiviteter. Förslaget motiverades med att mänskliga aktiviteter också nämns i artikel 8.1 i ramdirektivet om en marin strategi. Fortstyrelsens åsikt ansågs motiverad, och man beslutade sig för att precisera ordalydelsen i 26 c § 1 mom. 2 punkten så att mänskliga aktiviteter nämns i samband med belastningar på den marina miljöns tillstånd.

6 Bestämmelser på lägre nivå än lag

Utöver de ändringar som görs i vatten- och havsvårdslagen ska även 5, 6, och 8 § i havsvårdsförordningen preciseras.

Till 5 § 1 mom. om utredning av havsvattnens grundläggande egenskaper och förhållanden fogas ett omnämnande om havsvattnens fysikalisk-kemiska förhållanden, livsmiljöer, biologiska förhållanden och hydromorfologi som en del av de faktorer som ska beaktas vid utredningen. Till paragrafen fogas dessutom ett nytt moment om det internationella samarbete som bedrivs vid utredningen av havsvattnens grundläggande egenskaper och förhållanden.

Tillägget om internationellt samarbete ska utöver i 5 § också göras i 6 §, som gäller bedömningen av verksamhet som påverkar den marina miljön. Dessutom preciseras hänvisningen till bilagorna till ramdirektivet om en marin strategi i förordningens 8 § 1 mom.

7 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

8 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

De ändringar som görs i syfte att komplettera genomförandet av ramdirektivet om en marin strategi förverkligar för sin del bestämmelsen i 20 § 2 mom. i grundlagen. Enligt bestämmelsen ska det allmänna verka för att alla tillförsäkras en sund miljö och att var och en har möjlighet att påverka beslut i frågor som gäller den egna livsmiljön.

Med stöd av vad som anges ovan kan propositionen med förslag till lag om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Kläm

Eftersom ramdirektivet om en marin strategi innehåller bestämmelser som föreslås bli genomförda genom lag, föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) 26 c § 1 mom., 26 d § 2 mom. och 26 h §,
sådana de lyder, 26 c § 1 mom. och 26 d § 2 mom. i lag 94/2017 och 26 h § i lag 272/2011,
som följer:

26 c §

Inledande bedömning av den marina miljöns tillstånd och fastställande av vad som avses med en god miljöstatus

I havsförvaltningsplanen ska det ingå en inledande bedömning av den marina miljöns tillstånd och i den ska beaktas

1) havsvattens grundläggande egenskaper och förhållanden samt en analys av det rådande tillståndet,

2) av mänskliga aktiviteter orsakade belastningar på den marina miljöns tillstånd, inbegripet kvalitativa och kvantitativa kombinationer av dem samt urskiljbara trender, samt påverkan på den marina miljöns tillstånd, inbegripet de viktigaste kumulativa effekterna och synergieffekterna,

3) en ekonomisk och social analys av utnyttjandet av vattnen i fråga och av de kostnader som försämringen av den marina miljöns tillstånd medför, samt

4) relevanta bedömningar som gjorts med stöd av nationell lagstiftning samt utredningar som gjorts inom ramen för det internationella samarbetet kring marint skydd.

26 d §

Miljömål vid planeringen av havsvården

Vid uppställandet av miljömålen och fastställandet av de egenskaper som beskriver dessa samt vid fastställandet av belastningar och påverkan ska dessutom gränsöverskridande inverkan och egenskaper och havens naturvetenskapliga karakteristika beaktas samt hänsyn tas till överensstämmelse med miljömål som ställts upp nationellt, inom Europeiska unionen och i internationella avtal.

26 h §

Havsförvaltningsplanens övervakningsprogram

På basis av den inledande bedömning som gjorts enligt 26 c § ska det utarbetas och verkställas övervakningsprogram för en fortgående bedömning av den marina miljöns tillstånd. Övervakningsprogrammen ska på ett ändamålsenligt sätt samordnas med övervakningen av den marina

RP 130/2020 rd

miljöns tillstånd i andra stater i havsområdet samt med de övervakningsprogram som gäller vattenförvaltningsområdenas kustområden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 17 september 2020

Statsminister

Sanna Marin

Miljö- och klimatminister Krista Mikkonen

Lag

om ändring av lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004) 26 c § 1 mom., 26 d § 2 mom. och 26 h §, sådana de lyder, 26 c § 1 mom. och 26 d § 2 mom. i lag 94/2017 och 26 h § i lag 272/2011, som följer:

Gällande lydelse

26 c §

Inledande bedömning av den marina miljöns tillstånd och fastställande av vad som avses med en god miljöstatus

I havsförvaltningsplanen ska det ingå en inledande bedömning av den marina miljöns tillstånd och i den ska beaktas

1) havsvattens grundläggande egenskaper och förhållanden,

2) de viktigaste belastningarna, inbegripet urskiljbara trender, samt påverkningarna på havet, inbegripet de viktigaste kumulativa effekterna och synergieffekterna,

3) en ekonomisk och social analys av utnyttjandet av vattnen i fråga och av de kostnader som försämringen av den marina miljöns tillstånd medför, samt

4) relevanta bedömningar som gjorts med stöd av nationell lagstiftning samt utredningar som gjorts inom ramen för det internationella samarbetet kring marint skydd.

26 d §

Miljömål vid planeringen av havsvården

Föreslagen lydelse

26 c §

Inledande bedömning av den marina miljöns tillstånd och fastställande av vad som avses med en god miljöstatus

I havsförvaltningsplanen ska det ingå en inledande bedömning av den marina miljöns tillstånd och i den ska beaktas

1) havsvattens grundläggande egenskaper och förhållanden *samt en analys av det rådande tillståndet,*

2) *av mänskliga aktiviteter orsakade belastningar på den marina miljöns tillstånd, inbegripet kvalitativa och kvantitativa kombinationer av dem samt urskiljbara trender, samt påverkan på den marina miljöns tillstånd,* inbegripet de viktigaste kumulativa effekterna och synergieffekterna,

3) en ekonomisk och social analys av utnyttjandet av vattnen i fråga och av de kostnader som försämringen av den marina miljöns tillstånd medför, samt

4) relevanta bedömningar som gjorts med stöd av nationell lagstiftning samt utredningar som gjorts inom ramen för det internationella samarbetet kring marint skydd.

26 d §

Miljömål vid planeringen av havsvården

Gällande lydelse

Vid uppställandet av miljömålen och fastställandet av de egenskaper som beskriver dessa samt vid fastställandet av belastningar och påverkan ska dessutom gränsöverskridande inverkan och havens naturvetenskapliga karakteristika beaktas och hänsyn tas till överensstämmelse med miljömål som ställts upp nationellt, inom Europeiska unionen och i internationella avtal.

26 h §

Havsförvaltningsplanens övervakningsprogram

För en fortgående bedömning av den marina miljöns tillstånd ska övervakningsprogram utarbetas och verkställas. Övervakningsprogrammen ska på ett ändamålsenligt sätt samordnas med övervakningen av den marina miljöns tillstånd i andra stater i havsområdet samt med de övervakningsprogram som gäller vattenförvaltningsområdenas kustområden.

Föreslagen lydelse

Vid uppställandet av miljömålen och fastställandet av de egenskaper som beskriver dessa samt vid fastställandet av belastningar och påverkan ska dessutom gränsöverskridande inverkan *och egenskaper* och havens naturvetenskapliga karakteristika beaktas *samt* hänsyn tas till överensstämmelse med miljömål som ställts upp nationellt, inom Europeiska unionen och i internationella avtal.

26 h §

Havsförvaltningsplanens övervakningsprogram

På basis av den inledande bedömning som gjorts enligt 26 c § ska det utarbetas och verkställas övervakningsprogram för en fortgående bedömning av den marina miljöns tillstånd. Övervakningsprogrammen ska på ett ändamålsenligt sätt samordnas med övervakningen av den marina miljöns tillstånd i andra stater i havsområdet samt med de övervakningsprogram som gäller vattenförvaltningsområdenas kustområden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Statsrådets förordning

om ändring av statsrådets förordning om havsvårdsförvaltningen

I enlighet med statsrådets beslut
ändras i statsrådets förordning om havsvårdsförvaltningen (980/2011) 5 § och 8 § 1 mom.,
sådana de lyder i förordning 829/2018, samt
fogas till förordningens 6 §, sådan den lyder i förordning 829/2018, ett nytt 3 mom. som följer:

5 §

Utredning av havsvattens grundläggande egenskaper och förhållanden

Miljöministeriet ska svara för utredningen av havsvattens grundläggande egenskaper och förhållanden i samarbete med närings-, trafik- och miljöcentralerna och med Finlands miljöcentral. Övriga myndigheter och inrättningar ska på begäran sända miljöministeriet och den behöriga närings-, trafik- och miljöcentralen behövliga uppgifter om havsvattens grundläggande egenskaper och förhållanden. När havsvattens grundläggande egenskaper och förhållanden utreds ska beaktas de faktorer som anges i tabell 1 i bilaga III till direktivet om ändring av ramdirektivet om en marin strategi, omfattande fysikalisk-kemiska förhållanden, livsmiljöer, biologiska förhållanden och hydromorfologi.

Vid utredningen av havsvattens grundläggande egenskaper och förhållanden bedrivs internationellt samarbete i enlighet med 26 i § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen.

6 §

Bedömning av verksamhet som påverkar den marina miljön

Vid bedömningen av verksamhet som påverkar den marina miljön bedrivs internationellt samarbete i enlighet med 26 i § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen.

8 §

God miljöstatus i den marina miljön och dess särdrag

Miljöministeriet ska i samarbete med närings-, trafik- och miljöcentralerna, Finlands miljöcentral och andra myndigheter och inrättningar fastställa särdragen för en god miljöstatus i den marina miljön utifrån de uppgifter som utretts med stöd av 5–7 § och med användning av bilaga I till ramdirektivet om en marin strategi och bilaga III till direktivet om ändring av ramdirektivet om en marin strategi. Dessutom ska närings-, trafik- och miljöcentralerna och övriga myndigheter och inrättningar på sina verksamhetsområden sända miljöministeriet de uppgifter som behövs för fastställandet av en god miljöstatus.

Denna förordning träder i kraft den 20 .